

ØYGRUPPEN AS
Att. Frode Stokkeland
Østerøya 39
4625 FLEKKERØY

Saksbehandler, innvalgstelefon
Martin Eie, 37 01 78 48

Tillatelse etter forurensningsloven til oppryddingstiltak i sjø - Vraget

Fylkesmannen i Agder gir Øygruppen AS tillatelse til oppryddingstiltak i forurenset sjøbunn ved Vraget i Kristiansand kommune. Formålet med tiltakene er å redusere risikoen for skade på marine økosystemer og human helse. Tillatelsen er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 7. Det er satt vilkår til tillatelsen, jf. § 16. Vedtaket om tillatelse kan påklages innen 3 uker.

Vi viser til søknad fra Øygruppen AS datert 11.08.2017 om mudring og tildekking av forurenset sjøbunn ved Vraget i Kristiansand kommune samt e-post fra Miljødirektoratet datert 09.01.2018 hvor myndigheten for å behandle søknaden delegeres til Fylkesmannen. Vi viser også til e-post datert 14.04.2020 fra Øygruppen AS v/Frode Stokkeland hvor tiltaksområdet utvides (se også avsnittet *Sakens bakgrunn*).

Vedtaket om tillatelse

Fylkesmannen i Agder gir Øygruppen AS med hjemmel i lov av 13. mars 1981 nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 11, jf. § 7, tillatelse til

- a. tildekking av inntil 6 402 m² ved gnr./bnr. 1/140 m.fl. i Kristiansand kommune,
- b. mudring av inntil 3 201 m³ ved gnr./bnr. 1/140 m.fl. i Kristiansand kommune.

Tillatelsen er gitt med en rekke vilkår, jf. forurensningsloven § 16. Tillatelsen forutsetter at det foreligger nødvendige tillatelser etter plan- og bygningsloven og havne- og farvannsloven samt at tiltaket er klarert etter kulturminneloven. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltakene finner sted. Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Vedtaket om saksbehandlingsgebyr

Vi viser til varsel om gebyr datert 22.11.2017. På bakgrunn av ressursbruken for saksbehandlingen, er tiltaket plassert under gebyrsats 6, jf. forurensningsforskriften § 39-3, jf. 39-4. Det betyr at søker skal betale et gebyr på kr 33 300,- for saksbehandlingen. Gebyrsatsene for 2020 er benyttet

ettersom mesteparten av arbeid med tillatelsen er gjort i 2020. Faktura med innbetalingsblankett ettersendes. Gebyret forefaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

Klageadgang

Vedtaket om tillatelse og vedtaket om gebyr kan påklages til Miljødirektoratet, innen tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. En eventuell klage skal angi hva det klages over og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til:

Fylkesmannen i Agder, Postboks 788 Stoa, 4809 Arendal eller til e-postadresse:

fmavpost@fylkesmannen.no

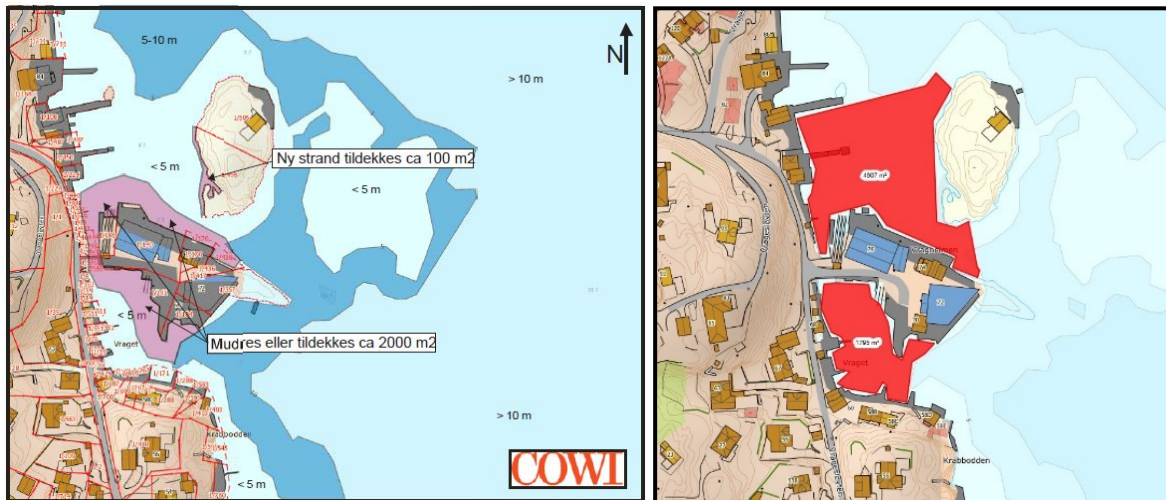
En eventuell klage fører ikke automatisk til at gjennomføringen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal gjennomføres før klagefristen er ute eller klagen er avgjort. Avgjørelsen av spørsmålet om gjennomføring kan ikke påklages.

Frister

Tiltak/oppgave	Frist for oversendelse til Fylkesmannen	Henvisning til vilkår
Sluttrapport	Innen 3 måneder etter at arbeidene er avsluttet	24
Stedsspesifikk vurdering av tildekkingslagets tykkelse og oppbygning	Senest 3 uker før oppstart	21
Dokumentasjon og redegjørelse for valg av tildekkingsmasser	Senest 3 uker før oppstart	20
Tiltaks mål	Senest 3 uker før oppstart	14
Beredskapsplan	Senest 3 uker før oppstart	12

Sakens bakgrunn

COWI AS har søkt på vegne av Øygruppen AS Fylkesmannen om mudring og tildekking av forurensede sedimenter ved Vraget i Kristiansand kommune (gnr./bnr. 1/140,141,186 m.fl.). Oppryddingstiltakene er en del av et større prosjekt om utvikling av leiligheter ved Vraget, jf. detaljreguleringsplan vedtatt den 16.09.2015. Sjøbunnen rundt Vraget er forurenset av flere tungmetaller, organiske miljøgifter, herunder kobber, kvikksølv, tributyltinn, PCB (polyklorerte bifenyler) og polysykliske aromatiske hydrokarboner (PAH). Konsentrasjonen av miljøgiftene varierer fra tilstandsklasse I-V, jf. veileder 02:2018 *Klassifisering av miljøtilstand i vann*. COWI sin fagrapport datert 11.08.2017 (*Vraget – sedimentundersøkelse, risikovurdering og tiltaksvurdering*) peker på tidligere aktivitet ved Vraget, herunder båtverksted og trål- og notbøteri som hovedkilden til forurensning. Fagrapporten peker videre på at småbåthavnene i Mæbøsfjorden også er en mulig kilde til sedimentforurensning. For å redusere risikoen for skade på økosystemer og human helse foreslår tiltaksplanen en rekke tiltak, bl.a. å tildekke eller mudre 2000 m². Fylkesmannen uttrykte imidlertid i e-post datert 23.03.2020 til Øygruppen AS, at tiltaksområdet burde utvides for å redusere risikoen for rekontaminering (se figur 1 og 2 under). Øygruppen AS godtok Fylkesmannens forslag den 14.04.2020.

Figur 1 (til venstre) viser foreslått tiltaksområde i tiltaksplanen av 11.08.2017. Tiltaksplanen foreslår tildekking eller mudring av ca. 2 000 m² og etablering av strand på 100 m². Figur 2 (til høyre) viser nytt tiltaksområde foreslått av Fylkesmannen. Det nye tiltaksområdet utgjør et areal på ca. 6 402 m².

I tiltaksplanen er det foreslått følgende miljømål:

- Vannområdet skal ha god økologisk tilstand. Bunnsedimentene i Mæbøsfjorden skal ikke være til hinder for utøvelse av rekreasjon og friluftsliv, fritidsfiske og -fangst, yrkesfiske og havnedrift.

I henhold til Miljødirektoratets database Grunnforurensning er det ikke registrert grunnforurensning på land ved Vraget. I detaljreguleringsplanen av 16.09.2015 er det likevel satt krav om at det skal foreligge tiltaksplan for evt. håndtering av forurenset grunn på land innenfor planområdet. Fylkesmannen forventer at alle tiltak på land gjennomføres før tiltakene i sjø igangsettes for å unngå eventuell rekontaminering av tildekkingslaget/nylig mudret områder.

Ifølge søknaden av 11.08.2017 er det ikke registrert kulturminner i sjø i databasen Askeladden (se uttalelse fra Norsk Maritimt Museum). Fylkesmannen minner likevel om varslingsplikten tiltakshaver har dersom det skulle påtreffes kulturminner i sjø.

Innspill til søknaden (høring)

Fiskeridirektoratet region Sør skriver i sin uttalelse at det er registrert en ålegresseng i nærheten av tiltaksområdet som må skjermes mot tiltakene. Videre skriver Fiskeridirektoratet at sedimentene er forurenset og at tiltakshaver derfor må iverksette tiltak for å unngå spredning av forurensete partikler. Arbeidene i sjø bør utføres så skånsomt som mulig og gjennomføres på høst/vinterstid når livet i sjøen er mest i ro.

Norsk Maritimt Museum har ingen innvendinger til mudring og tildekking ved Vraget i Kristiansand slik tiltakene er beskrevet.

Kristiansand Havn KF har ingen innvendinger mot omsøkte tiltak.

Sverre Christian Sørensen, Øyvind Sørensen, Øystein Larsen, Lennart Pedersen og Britt Andersen:

«Vi har sett igjennom søknaden og har noen innspill til deler av denne, det gjelder spesielt forurensning i sjøen, vanngjennomstrømning og utbygging av landområder der det nå er sjø. Nabogruppen er meget opptatt av at disse delene av prosjektet blir ivaretatt på best mulig måte, da må heller ikke omliggende områder blir skadelidende av inngrepene. Spesielt ber vi om at fylket må se nærmere på følgende punkter.

- *Generell informasjon i søknaden til fylkesmannen inneholder avvik i forhold til søknaden til kommunen, se punkt 2) del E. Søknaden til kommunen, som ble avslått, gjaldt sanering av et område på 1 000 m², mens den nye søknaden til fylket sier 2 000 m². Det er underlig at utbygger først har søkt om å få godkjent sanering av et areal som er drastisk mye mindre enn Cowi sin anbefaling. Vi ber om at denne anbefalingen fra Cowi på 2000 m² utgjør minimumskravet til utbygger, og at det kontrolleres at de overholder dette kravet i en eventuell utbyggingsperiode.*
- *Punkt 2 A) Mudring fra land med miljøskuffe. Vi stiller oss spørrende til om dette er en god nok løsning for å hindre spredning av farlige miljøstoffer som er klassifisert i klasse 5. Denne klassen ligger i kategorien «svært dårlig» og den har «omfattende toksiske effekter». Vi ber derfor fylket vurdere om alternative saneringsmetoder vil være bedre for miljøet.*
- *Punkt 2 E) Utbygger fyller ut i sjøen et område som er på hele 700m². Dette har naboene også reagert tidligere av to grunner:*
 - *Vi ønsker at fylket vurderer om det bør tillates utbygging av eiendommer på land ut i sjøen på denne måten. Dette vil eventuelt være en ny standard, og senere søknader må behandles på tilsvarende måte.*
 - *Deler av denne utbyggingen i sjøen ligger inne i en nesten lukket bukt med brygger og båtplasser rundt hele bukta. En slik utbygging vil gi vanskeligere navigeringsforhold for mange av naboeiendommene, og vi frykter at enkelte vil få problemer med inn- og utkjøring til sine egne eiendommer med båt.*
- *Punkt 2 F) Utbygger planlegger å mudre 300 m³. I vedlegg 1 risikovurdering og tiltaks vurdering punkt 9.2 anbefaler Cowi å tildekke minimum 2000m², deler av dette må mudres og andre deler dekkes til om dybden er stor nok. Vi har følgende kommentarer til dette:*
 - *Dersom dybden på denne mudringen/tildekkingen er 0,3 m, slik utbygger forespeiler, må volumet av dette arbeidet bli på minst 600 m³. Et volum på 300 m³ vil kun dekke det arealet på 1 000 m² som utbygger tidligere har søkt og fått avslått søknad om sanering av til kommunen. Vi ber fylket se nøye på dette punktet slik at et tilstrekkelig areal behandles på en miljøforsvarlig og hensiktsmessig måte*
 - *Deler av dette området i sjøen er grunt, og vanngjennomstrømningen er dårlig. Det er derfor sentralt at alt arbeid ikke forringer denne gjennomstrømningen, og da er det spesielt viktig at utbygger er ansvarlig for å opprettholde dagens vanndybde som et minimum. Det gjelder også for tilstøtende eiendommer der det kan komme tilsig av masser gjennom byggeperioden.*
 - *Vi ber fylket kommentere en eventuell godkjenning av planen med et pålegg om at ingen mudring foregår ved at man forskyver bunnmasser utover i sjøen (for eksempel ved å kjøre propellene på en fortøyd båt eller lignende). Dette vil spre forurensningen i bunnmassene, se sedimentundersøkelse, risikovurdering og tiltaks vurdering. I tillegg vil vanndybden til naboeiendommer kunne bli lavere enn den er i dag.*
 - *Vi ønsker at fylket spesifisere for utbygger hvilke områder som skal graves ut og tildekkes, og hvilke områder som eventuelt har dybde nok til kun å bli dekket til med nye masser. Det er uklart for nabogruppen hvilke områder i sjøen som skal behandles på de ulike måtene, og vi er bekymret for at for store deler av området kun blir dekket til med nye masser.*
- *Punkt 8.3. Risiko i forhold til miljømål:*

- *Vanngjennomstrømning. Nabogruppen har tidligere ytret bekymring for reduksjon av vanngjennomstrømningen i området, og det er flere deler av utbyggingen som kan påvirke denne.*
 - *"Fra gammelt av har det i dette området blitt dumpet avfall i sjøen her, vanndybden er dermed begrenset i en del av området. Vi mener det er nødvendig at utbygger graver ut og fjerner massene for å øke dybden igjen. Dette gjelder spesielt i områdene rundt og under broa.*
 - *Vi ser at Cowi skriver i dette punktet (8.3) at utbygger har planlagt å fylle igjen hele nordsiden av broen for å bygge søppel-/sykkelbod der. Vanngjennomstrømningen er planlagt ivaretatt med et rør på 2000 mm i diameter. Dette er vi svært skeptiske til, og frykter at gjennomstrømningen blir dårligere med en slik løsning.*
- *Stenging av eksisterende gjennomkjøring for små båter*
 - *Nå er det mulig å passere med små båter under broa ut til byggeområdet, men dersom den planlagte søppel-/sykkelboden kommer vil denne båtpassasjen stenges. Nabogruppen ønsker ikke at det skjer, og vi ber innstendig om at denne gjennomkjøringsmuligheten for små båter opprettholdes.*
- *Miljøgifter i bunnmassene*
 - *Det er dokumentert store mengder miljøgifter i bunnmassene i dette området, rapporten omtaler disse som «meget giftige og helseskadelige for mennesker og miljø». Hvis utbygger får tillatelse til igangsettelse for dette prosjektet ber nabogruppen om at kommunen/fylket pålegger utbygger å følge opp denne byggeprosessen med uavhengige kontroller og målinger for å påse at miljøkravene blir etterfulgt.»*

Virksomhetens kommentar til uttalelser

COWI har på vegne av Øygruppen AS kommentert innkomne høringsuttalelser i brev av 10.11.2019. Fylkesmannen viser til dette brevet i sin helhet.

Lovgrunnlag

Fylkesmannen har vurdert den aktuelle saken etter *lov 13.mars nr. 6 om vern mot forurensninger og om avfall* (forurensningsloven) § 11, jf. § 7. I avgjørelse av søknaden skal det legges vekt på de forurensningsmessige ulemper av tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. §§ 8 til 12 i *lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold* (naturmangfoldloven) og *Forskrift om rammer for vannforvaltningen* (vannforskriften) §§ 4 og 12 skal inngå i vurderingen.

Naturmangfoldloven har som formål at biologisk mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern. Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal, så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologisk tilstand samt effekter av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet (jf. naturmangfoldloven § 8).

EUs vanddirektiv 2000/60/EC setter rammer for vannforvaltningen i Norge og resten av Europa ved å spesifisere miljømål og krav til overvåking av kjemisk og økologisk tilstand i alle vannforekomster. Norge har implementert EUs vanddirektiv gjennom vannforskriften. Vannforskriften § 4 (*miljømål for overflatevann*) setter krav om at tilstanden i alle vannforekomster skal beskyttes mot forringelse, forbedres eller gjenopprettes med sikte på å ha minst god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand. Forringelse av vannforekomsten kan ikke tillates med mindre det foreligger adgang til å gi unntak, jf. vannforskriften § 12.

Fylkesmannens vurdering og begrunnelse

Tiltaksområdet

Foreslått tiltaksområde i tiltaksplanen av 11.08.2017 omfatter mudring eller tildekking av 2 000 m² sjøbunn samt etablering av sandstrand på 100 m² rundt Vragholmen. Avgrensningen av tiltaksområdet er etter vårt syn dårlig begrunnet i tiltaksplanen og er vesentlig mindre enn arealet (A_{sed}) brukt i risikoanalysen i tiltaksplanen. Fylkesmannen foreslo derfor ovenfor Øygruppen AS å utvide tiltaksområdet til et areal på 6 402 m² for å redusere sjansen for rekontaminering fra nærliggende områder. Tiltaksområdet er likevel innskrenket noe på grunn av en større lokalt viktig ålegresseng i nærheten av Vragholmen. Videre er sjøområder som er grunnere enn 10 meter prioritert for opprydding i dette prosjektet.

Tiltaksløsninger

Det fremkommer ikke i søknaden av 11.08.2017 hvordan mudrings- og tildekkingsarbeidene er tenkt gjennomført. Mudringsdybde og tykkelse på tildekkingslaget er heller ikke begrunnet. Ifølge søknaden skal tiltaksmetoden velges ut fra praktiske og økonomiske forhold. På generelt grunnlag mener Fylkesmannen at en kombinasjon av mudring og tildekking kan være hensiktsmessig. Mudring kan være en effektiv og hensiktsmessig tiltaksmetode for å fjerne en forurensning permanent. Forurensningen må derimot være godt kartlagt både horisontalt og vertikalt for å unngå rekontaminering, og det må foreligge en sikker disponeringsløsning, jf. vilkår 16. Mudring vil i tillegg, i varierende grad ut ifra metode, føre til spredning og oppvirvling av sediment. Fylkesmannen setter derfor krav om bruk av mudringsmetoder som gir minst mulig spredning av sedimenter (sugemudring eller mudring med lukket grabb) og bruk av siltgardin under alle arbeider i sjø. For å minimere risikoen for rekontaminering av tiltaksområdene skal det mudres før tildekking. Tiltakshaver skal videre utføre prøvetaking av tiltaksområdet etter mudring for å sikre at gjenværende sedimenter oppfyller kravet til «kjemisk renhet» (tilstandsklasse II), jf. vilkår 24.

Tildekking av forurenset sjøbunn kan være et godt alternativ til mudring hvis fjerning av forurensningen i sedimentet medfører store kostnader eller gir praktiske utfordringer. Isolasjonstildekking forventes å redusere utlekking, resuspensjon, spredning og biotilgjengelighet effektivt. Det kan derimot være utfordringer tilknyttet geoteknisk stabilitet og fare for rekontaminering dersom det er kilder til forurensning på land eller ved spredning av forurensning fra sediment utenfor tiltaksområdet. Tildekking med mineralske masser kan også føre til en endring fra bløtbunnsfauna til hardbunnsfauna. Erfaringer fra andre prosjekter tyder imidlertid på at rekoloniseringen kan gå raskt. For å redusere sannsynligheten for kontaminering av tildekkingslaget skal tiltakshaver utføre tildekkingen i to omganger (eksempelvis først 10-15 cm, deretter 15-20 cm). Etter slutførte tiltak skal tiltakshaver kontrollere at tildekkingslaget tilfredsstiller Fylkesmannens krav til tykkelse, dekkingsgrad (heldekkende) og kjemisk renhet (jf. vilkår 14). I tiltaksplanen er det ikke gjort stedsspesifikke vurderinger av tildekkingslagets tykkelse og sammensetting. Fylkesmannen forventer at dette blir gjort før oppstart, jf. vilkår 21.

Tynnsjiktstildekking med aktivt materiale kan være en aktuell tiltaksløsning dersom det er vanskelige grunnforhold eller hvis det fortsatt er aktive kilder til forurensning på land. Forutsatt at tiltakshaver gjør tiltak mot eventuell forurenset grunn, anser Fylkesmannen tynnsjiktstildekking med aktivt materiale som lite aktuelt i dette tilfellet.

Miljømål/tiltaksmål

Foreslått miljømål i tiltaksplanen, jf. s. 14, er et godt utgangspunkt, men Fylkesmannen savner tiltaksmål for oppryddingsprosjektet. Tiltaksmålene bør være realistiske, operative og etterprøvbare.

Ettersom det generelle miljømålet er at alle vannforekomsten skal ha minst god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand innen 2021 er det også naturlig at tiltaksområdet omfatter kjemisk tilstand. Eksempelvis kan tiltaksområdet være at innholdet av prioriterte miljøgifter i sediment/tildekkingslaget etter tiltak skal være i tilstandsklasse II eller lavere, jf. veileder 02:2018 *Klassifisering av miljøtilstand i vann*, vedlegg 2.

Krav til tildekkingsmasser

Tiltakshaver skal kunne dokumentere tildekkingsmassens egnethet og fare for forurensning. Dette betyr at massene skal testes iht. en rekke kriterier, jf. M-411/2015. Tildekkingsmasser som kan eller vil medføre risiko for nevneverdige skader eller ulemper, eller som kan medføre forsøpling, skal ikke benyttes, jf. vilkår 22. Dokumentasjon og redegjørelse for valgte tildekkingsmasser skal oversendes Fylkesmannen tre uker før tiltakene iverksettes, jf. vilkår 23.

Håndtering av muddermasser

Overskuddsmasser fra mudring er å anse som avfall, jf. avfallsdefinisjonen i forurensningsloven § 27 første ledd. De aktuelle muddermassene i denne saken regnes som «næringsavfall», jf. lovens § 27a andre ledd. Ifølge forurensningsloven § 32 første ledd er den klare hovedregelen at næringsavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg, med mindre avfallet gjennomgår "gjenvinning". En form for "gjenvinning" er at avfall kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt benyttet (nyttiggjøring).

Muddermassene anses som forurenset, jf. COWI sin fagrapport datert 11.08.2017. Fylkesmannen setter derfor som krav at muddermassene skal leveres til godkjent avfallsanlegg, jf. vilkår 16.

Sugemudring medfører ofte at sedimentene får et høyt vanninnhold. Det er derfor behov for avvanning før videre håndtering. Dette kan skje ved å bl.a. lage et midlertidig avvanningsbasseng på land eller avvanning fra lekter. Det er også mulig å foreta avvanning ved avfallsanlegg, men dette kan medføre ekstra kostnader og vil kreve lastebiler med tette containere. I den grad tiltakshaver har behov for å avvanne muddermassene, skal vannet ledes tilbake på innsiden av siltgarden. Rensing av utslippsvann kan være nødvendig dersom grenseverdien for turbiditet overskrides eller dersom utslippsvannet ledes utenfor siltgarden. Fylkesmannen har satt vilkår til avvanning i tillatelsen, jf. vilkår 18.

Spredningsbegrensende tiltak

Selv ved lukkede mudringsmetoder og en skånsom tildekkingsmetode vil forurensete partikler kunne virvles opp og spres. For å hindre at miljøgifter spres ut av tiltaksområdet har Fylkesmannen satt krav om at siltgarden skal brukes under alle arbeider i forurenset sjøbunn. Bruk av boblegardin som substitusjon for siltgarden kan benyttes dersom boblegarden har tilstrekkelig effekt, jf. vilkår 22.

Overvåkning under og etter tiltak

Tiltakshaver skal utføre kontinuerlig kontroll av turbiditet under anleggsarbeidene. Målingene må være representative i forhold til påvirkningen av tiltaket. Turbiditetsmålerne skal være plassert i forhold til strømretningen, herunder tidevannsstrøm. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum etableres én målestasjon i påvirket område og én referansestasjon. Turbiditet måles ved begge stasjoner samtidig. Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Tiltakene skal stanses ved vedvarende overskridelse av grenseverdien (overskridelse over 20 minutter forutsatt målinger hvert 10 minutt) og Fylkesmannen varsles. Tiltaket kan gjenopptas når turbiditeten ved målestasjonen er lavere enn grenseverdien.

Senest 4 uker etter at tiltaket er avsluttet skal tiltakshaver utføre sluttkontroll av tiltaket, jf. vilkår 24-26.

Tidsperiode for gjennomføring av tiltak

Som en hovedregel tillates ikke arbeider i sjø i tidsperioden 15. april-15.september. Dette er av hensyn til fugle- og dyreliv samt rekreasjon og friluftsliv. Tilsvarende tidsbegrensning er også satt for oppryddingsarbeidene ved Vraget, jf. vilkår 8.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Ivaretagelse av viktige naturtyper og truede, sårbare og vernede arter er et viktig mål for naturforvaltningen. Det stilles derfor krav om at kunnskapsgrunnlaget om naturmangfoldet skal være tilstrekkelig, jf. naturmangfoldloven (nml) § 8. Fylkesmannen har bl.a. lagt databasene Vannmiljø, Vann-nett, Artsdatabanken og Naturbase til grunn. Øygruppen AS har også redegjort for naturmangfold, kulturminner m.m. i tiltaksplanen.

Fylkesmannen ilegger føre-var-prinsippet, jf. nml § 9 mindre vekt ettersom vi anser kunnskapsgrunnlaget som tilstrekkelig. Videre har vi tatt hensyn til økosystemet og den samlede belastningen (nml § 10) gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er stilt i tillatelsens vilkårsdel.

Tiltakshaver skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter, jf. naturmangfoldloven § 11. Kostnader tilknyttet turbiditetsmålinger m.m. er eksempler på dette, jf. vilkår 23. Hvis det skulle oppstå akutt forurensning eller uante miljømessige negative virkninger av de omsøkte arbeidene, plikter tiltakshaver å treffe tiltak for å hindre eller begrense forurensning. Vi minner også om varslingsplikt ved akutt forurensning.

Ifølge nml § 12 skal tiltakshaver for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet ta utgangspunkt i driftsmetoder, teknikker og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av naturmangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. En slik tankegang og fremgangsmåte gjenspeiles bl.a. i BAT-prinsippet («Best available technology»), jf. vilkår 13.

Vurderinger etter vannforskriften

Tiltaksområdet ligger i vannforekomsten *Kristiansandsfjorden - Mebø* (0130000030-2-C). Vannforekomsten er en moderat eksponert kystvannforekomst med kort oppholdstid for bunnvann og stort areal (1,5 km²). Økologisk tilstand er ifølge databasen Vann-nett vurdert som moderat, mens kjemisk tilstand er dårlig. Vannforekomsten er derfor i risiko for å ikke oppnå miljømålene om minst god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand innen 2021.

Vi anser omsøkte tiltak for å være et viktig ledd i å immobilisere miljøgiftene i sedimentet og på sikt bedre miljøtilstanden i vannforekomstene. Vi har også vektlagt at tiltaksområdet utgjør et begrenset areal av vannforekomsten. Av den grunn anser vi tiltakene for å være forenlig med miljømålene i vannforskriften, jf. § vannforskriften § 4. Ytterligere vurderinger etter vannforskriften § 12 anser vi derfor ikke som nødvendig.

Konklusjon

Vi har vurdert de forurensningsmessige ulempene opp mot de samfunnsmessige fordelene. Omsøkte tiltak vil være et viktig ledd i arbeidet med å forbedre den kjemiske tilstanden i vannforekomsten *Kristiansandsfjorden - Mæbø*. Vi forutsetter at tiltakene gjennomføres med gode

internkontrollrutiner og at det benyttes personell med tilstrekkelig kjennskap til kravene i tillatelsen og kompetanse på aktuelle miljøutfordringer.

Offentliggjøring av tillatelsen

Fylkesmannen vil kunngjøre vedtaket om tillatelse på vår hjemmeside: www.fylkesmannen.no/av.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggrupeleder forurensning

Martin Eie
rådgiver
Miljøvernavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
COWI AS - avdeling Kristiansand	Tordenskjoldsgate 9	4612	KRISTIANSAND S
Agder Naturvernforbund			
Øystein Larsen	VRAGESLØYFEN 143	4625	FLEKKERØY
Sverre Christian Sørensen			
Magnhild og Øyvind Sørensen	Vragesløyfen 125	4625	FLEKKERØY
Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Kristiansand kommune	Postboks 4	4685	NODELAND
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Britt Andersen	BRINKEN 14	4630	KRISTIANSAND S
Lennart Pedersen	Vesterøya 129	4625	

Vedlegg:

1 Vilkår til tillatelsen

Vedlegg 1

Vilkår til tillatelsen

Ramme

1. Tiltakene skal utføres i henhold til søknad av 11.08.2017 med tilhørende tiltaksplan. Arealet av tiltaksområdet er fastsatt i e-post fra Fylkesmannen datert 23.03.2020, jf. «Sakens bakgrunn».
2. Tiltakshaver kan tildekke inntil 6 402 m² sjøbunnen innenfor fastsatt tiltaksområde.
3. Tiltakshaver kan mudre inntil 3 201 m³ sjøbunn innenfor fastsatt tiltaksområde. Mudringsvolumet tilsvarer en mudringsdybde på 0,5 meter over hele tiltaksområdet.
4. Tillatelsen har en varighet på tre år.

Ansvarsforhold, kompetanse mv.

5. Tiltakene skal planlegges og utføres av personell med kompetanse innen fagområdet og med kjennskap til kravene i denne tillatelsen.
6. Tiltakshaver Øygruppen AS er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere de som skal gjennomføre arbeidene om de vilkårene som gjelder.
7. Den som utfører arbeidene skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten inntil tiltaket er avsluttet.

Begrensning i tidsperiode for tiltak i sjø

8. Fylkesmannen tillater ikke tiltak i sjø i perioden 15. april-15. september.

Varsling til Fylkesmannen

9. Fylkesmannen skal varsles ved oppstart og avslutning av samtlige tiltak i denne tillatelsen omfatter.

Tilsyn

10. Tiltakshaver plikter å la representanter fra Fylkesmannen føre tilsyn med arbeidene til enhver tid.

Internkontroll

11. Tiltakshaver plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven og relevante forskrifter til disse lovene. Internkontrollen skal være oppdatert. Tiltakshaver plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold.

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften).

Beredskap

12. Tiltakshaver skal utarbeide en beredskapsplan for å hindre, oppdage, stanse, fjerne og begrense virkningene av eventuell akutt forurensning som kan oppstå i forbindelse med uforutsette hendelser. Beredskapsplanen skal være tilgjengelig og kjent for de som utfører arbeidene. Beredskapsplanen skal sendes Fylkesmannen innen 3 uker før tiltakene iverksettes. Dersom akutt forurensning oppstår, skal melding gis til tlf. 110 (Brannvesenet). Tiltakshaver skal også informere Fylkesmannen snarest mulig.

BAT-prinsippet

13. Den beste tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»).

Tiltaksmål

14. Tiltakshaver skal utarbeide konkrete og målbare tiltaksmål for oppryddingsprosjektet. Tiltaksmålene skal oversendes Fylkesmannen **senest tre uker** før oppstart av arbeidene.

Mudring

15. Tiltakshaver skal velge mudringsmetoder som gir minst mulig spredning av sedimenter. Sugemudring eller mudring med lukket grabb skal velges fremfor åpne mudringsmetoder. Metoden skal vurderes ut fra sedimentenes lokalisering og beskaffenhet, samt sårbarhet av naturverdier i området. Kriterier for bytte av metode (f.eks. turbiditet eller konsistens på massene) skal beskrives i internkontrollen.
16. Muddermassene vurderes som forurenset, og skal derfor håndteres forsvarlig og leveres til godkjent avfallsanlegg.
17. Den ansvarlige for arbeidene skal føre logg med oversikt over mengder og tidspunkt for opptak av muddermasser, og hvilket avfallsanlegg massene er levert til. Det skal også føres logg over opptak av skrot og annet avfall. Loggboken skal til enhver tid være tilgjengelig for forurensningsmyndighetene ved eventuell kontroll. Kopi av loggbok skal følge med som vedlegg til sluttrapporten.
18. Avvanning av muddermasser skal foregå på en slik måte at partikkelspredning minimeres. Forurenset vann fra avvanningsprosessen skal ledes på innsiden av siltgardinen.
19. All mudring skal være slutført før arbeidene med tildekking starter opp.

Tildekking

20. Tiltakshaver skal kunne dokumentere tildekkingsmassene egnethet og fare for forurensning. Dette vil si at tildekkingsmassene skal tilfredsstillende kravene i Miljødirektoratets veileder M-411/2015 (oppdatert 2017). Det skal opprettes mottakskontroll for å sikre at massene tilfredsstiller kravene i veilederen. Dokumentasjon og redegjørelse for valgte tildekkingsmasser skal oversendes Fylkesmannen tre uker før tiltakene iverksettes.
21. Stedsspesifikke vurdering av tildekkingslagets tykkelse og oppbygging skal oversendes Fylkesmannen senest tre uker før iverksettelse av tiltak.

Avbøtende tiltak

22. Mudrings- og tildekkingsarbeidene skal sikres mot partikkelspredning med siltgardin eller tilsvarende installasjoner. Siltgardinet skal så langt det er mulig omslutte hele mudreamrådet og kontrolleres for funksjon. Om nødvendig skal det etableres dobbelt sikring, dvs. to omganger med siltgardin som skal fungere som sluse ved transport ut og inn av mudrestedet.
23. Tiltakshaver skal utføre kontinuerlig kontroll av turbiditet under anleggsarbeidene. Målingene skal være representative i forhold til påvirkning av tiltaket. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum være én målestasjon i påvirket område og én referansestasjon. Turbiditet måles ved begge stasjoner samtidig. Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Ved overskridelse av grenseverdien over 20 minutter (forutsatt turbiditetsmålinger hvert 10 minutt) skal arbeidene stanses og Fylkesmannen varsles. Arbeidet kan gjenopptas når turbiditet ved målestasjonen er under grenseverdien.

Rapportering og sluttkontroll

24. Det skal tas sedimentprøver i områdene som er blitt mudret. Antall prøver skal velges iht. Miljødirektoratets veileder M-1132/2018. Prøvene skal brukes til å vurdere om de kortsiktige tiltaksmålene er nådd.
25. Det skal tas følgende prøver av tildekkingslaget etter at tiltakene er avsluttet:
 - a. Utbredelse og dekningsgrad
 - b. Mektighet/tykkelse
 - c. Innhold av relevante miljøgifter
26. Tiltakshaver skal sendes inn en sluttrapport for arbeidene innen tre måneder etter at anleggsarbeidene er avsluttet. Rapport skal inneholde:
 - a. Beskrivelse av tiltakene og utført arbeid.
 - b. Resultater fra sedimentprøver og prøver av tildekkingslaget.
 - c. Beskrivelse av erfaring med utstyr, metoder og teknologi.
 - d. Dokumentasjon som viser hvordan de kortsiktige tiltaksmålene er oppnådd.
 - e. Redegjørelse for eventuelle vilkår som ikke er oppfylt, med begrunnelse for avvik.
 - f. Kopi av alle loggføringer.
 - g. Dokumentasjon på levering av muddermasser til godkjent avfallsanlegg.
27. All data som er fremskaffet i prosjektet ved forundersøkelser og overvåkning i vann, sediment og biota, skal importeres i Miljødirektoratets fagapplikasjon *Vannmiljø*. Fylkesmannen skal informeres når dataene er lagt inn og vannlokalitetskoden skal oppgis.